

ת"פ 25759/05/14 - מדינת ישראל נגד יצחק אברג'ל

בית משפט השלום בקריות
ת"פ 25759-05-14 מדינת ישראל נ' אברג'ל

לפני
כבוד השופט מוחמד עלי
מדינת ישראל:
בעניין:

המאשימה

נגד

יצחק אברג'ל

הנאשם

גזר דין

כתב האישום

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון שאינו כולל הסכמה לעניין העונש, בעבירות של פריצה לבניין שאינו דירה וביצוע גניבה לפי סעיף 407(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: **חוק העונשין**), וגניבה לפי סעיף 384 לחוק העונשין.
[אע"פ במאמר מוסגר כי על פני הדברים, לא היה מקום לייחס לנאשם עבירה של גניבה בנוסף לעבירה לפי סעיף 407(ב) לחוק העונשין, זאת מאחר וחלק מיסודותיה של עבירת ההתפרצות במקרה זה, הוא ביצוע גניבה - ולא נטען כי הנאשם נכנס לתוך המבנה לביצוע פשע אחר. על כן הוספת עבירת הגניבה יוצרת לכאורה כפל].
2. על פי עובדות כתב האישום, ביום 10.5.2014 סמוך לשעה 16:40, התפרץ הנאשם למאפייה בנהריה, נטל טלוויזיה מסוג פלזמה 32 אינץ', יוצא מהמקום כשהטלוויזיה ברשותו.
3. בדיון שהתקיים ביום 12.11.2014 הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון לפיו הנאשם יודה בכתב האישום ועניינו יבחן על ידי שירות המבחן. הובהר כי אין הסכמה לעניין העונש, וכי המאשימה תעתור לעונש של מאסר בפועל.
4. לאור הסכמות הצדדים הוריתי על קבלת תסקיר שירות המבחן.

תסקירי שירות המבחן

5. בתסקיר מיום 1.4.2015 סקר שירות המבחן בהרחבה את נסיבותיו של הנאשם. צוין כי הנאשם בן 46, גרוש ואב לשלושה ילדים; תוארה תקופה ילדותו, קשייו בתפקוד במסגרת הלימודית, התחברותו לחבורת שוליים והסתבכותו בפלילים בגיל צעיר; שחרורו מהצבא על רקע אי התאמה ושימוש הולך וגובר

עמוד 1

בסמים לאחר השחרור מהצבא. בתסקיר תוארו מספר ניסיונות גמילה מסמים שהנאשם עבר: תחילה בשנת 1990, הליך גמילה שלא צלח; לאחר מכן בשנת 1996, הליך גמילה בקהילה טיפולית, במסגרתה שהה שנתיים. הליך זה צלח והנאשם ניהל אורח חיים נורמטיבי לאחריו- נישא, נולדו לו שלושה ילדים וניהל עסק. בין השנים 2012-2013 היה הנאשם תחת צו מבחן והשתתף בקבוצה טיפולית. צוין כי הנאשם התגרש, אך למרות גירושיו המשיך להתגורר עם אשתו וילדיהם עד לשנת 2013, אז חל משבר ביחסיהם. בעקבות כך, לדברי הנאשם, הוא התקשה למצוא תכלית לחייו, התדרדר שוב לשימוש בחומרים ממכרים, והפסיק את עבודתו. בתסקיר צוין כי לפני כשנה נקלט הנאשם ביחידה לטיפול בהתמכרויות, וזאת לאחר שסיים גמילה באשפוזית. צוין כי הנאשם נמצא בשלבים הראשונים של ההליך הטיפולי, מגיע לפגישות ונותן בדיקות שתן נקיות. שירות המבחן ציין שהנאשם לקח אחריות על מעשיו, הביע חרטה וטען שהעבירות בוצעו כחלק משימוש בסמים ובשל מצבו הכלכלי הקשה. שירות המבחן התרשם שהנאשם בעל ביטחון עצמי נמוך, אשר לאורך השנים נגרר אחרי גורמים חברתיים שליליים, באמצעותם נחשף לסמים ולהתנהגות פורצת גבולות, וכי קשייו הרגשיים והלחצים הקיומיים בהם היה נתון, הובילו אותו לביצוע העבירות הנדונות. כן צוין כי לנאשם הרשעות רבות בפלילים, כי הוא ריצה מספר מאסרים בפועל, וכי עומד ותלוי נגדו מאסר מותנה. עם זאת, צוין כי קיימים גם יסודות בריאים לתפקוד והתמודדות, הבאים לידי ביטוי בכך שכבר תקופה ארוכה הצליח הנאשם לשמור על ניקיון מסמים. שירות המבחן ציין כי ההליכים המשפטיים הנוכחיים מהווים עבור הנאשם גורם הרתעה משמעותי, וכי הנאשם עושה מאמצים כיום לתפקד כמיטב יכולתו. צוין כי בשיחות עמו הוא ביטא צורך ונזקקות להמשך קשר שיקומי טיפולי, וכי מסגרת טיפולית עשויה להפחית את הסיכון להישנות עבירות דומות בעתיד. שירות המבחן המליץ לדחות את הדיון בארבעה חודשים על מנת לבחון את עניינו של הנאשם.

6. בתסקיר משלים מיום 2.9.2015 צוין כי הנאשם המשיך להגיע לטיפול במסגרת היחידה לטיפול בהתמכרויות, שיתף פעולה ונתן בדיקות שתן נקיות. שירות המבחן התרשם שהנאשם נמצא כיום בעיצומו של הליך טיפולי משמעותי, לו הוא מחויב, וכי הוא לוקח אחריות לגבי שינוי דפוסי התנהגות מכשילים בחייו. שירות המבחן ציין כי הנאשם עושה מאמצים לתפקד באופן מאוזן יותר. לאור האמור, המליץ שירות המבחן על העמדתו של הנאשם בצו מבחן למשך 18 חודשים, במסגרתו ימשיך את הטיפול ביחידה להתמכרויות. כמו כן, הומלץ על הארכת המאסר המותנה התלוי ועומד נגד הנאשם.

טיעוני הצדדים לעונש

7. בטיעוניו לעונש הפנה בא כוח המאשימה לערכים המוגנים בעבירת ההתפרצות והתייחס לנסיבות המקרה. אלה כוללים לטענתו נסיבות של פריצה לבית עסק וגניבה ממנו, מבלי שהרכוש הוחזר לבעלים. בא כוח המאשימה טען כי מתחם העונש ההולם נע בין 6 חודשי מאסר שיכול והנאשם יישא בהם בעבודות שירות במקרים המתאימים, לבין 18 חודשי מאסר בפועל. בא כוח המאשימה התייחס בהרחבה לתסקירי שירות המבחן וביקש שלא לאמץ את מסקנתם לפיה יש להסתפק בהטלת מאסר מותנה וצו מבחן. לטענתו, הנאשם קיבל בעבר הזדמנויות רבות לתיקון דרכיו, במסגרתן בית המשפט התחשב בו וגזר עליו עונשים מקלים, לרבות ענישה צופת פני עתיד, אך הוא שב לסורו תוך זמן קצר. לדברי המאשימה כעת טוען הנאשם שוב שהוא רוצה לפתוח דף חדש ולהיגמל מסמים. לטענת בא כוח המאשימה, הנאשם נמצא כבר בסוף ההליך הטיפולי, הכול כבר מאחוריו, ולכן הוא צריך לשלם מחיר על מעשיו ואין לתת לו הזדמנות נוספת; מה גם שלאור העובדה שהליך הגמילה הסתיים הרי ששליחתו של הנאשם למאסר לא תביא

לכישלון ההליך. בא כוח המאשימה הדגיש בטיעונו כי אין המדובר במי שלחובתו רק מאסר מותנה, אלא שלחובת הנאשם הרשעות קודמות רבות, ובכללן הרשעה אחת הכוללת 38 תיקים של התפרצויות. לאור האמור, ביקש בא כוח המאשימה שלא להאריך את המאסר המותנה העומד לחובת הנאשם. בהתחשב בעברו הפלילי המכביד של הנאשם, ובכך שלא קיימת אינדיקציה לפיה ההליך הטיפולי הנוכחי הוא אמיתי, ביקש להטיל על הנאשם עונש מאסר בפועל ברף הבינוני-גבוה של המתחם המוצע. כמו כן, ביקש בא כוח המאשימה להפעיל את המאסר המותנה העומד לחובת הנאשם בת"פ 26660-05-11 (שלום עכו), בן 12 החודשים, במצטבר לעונש שיוטל בתיק זה, להטיל על הנאשם מאסר מותנה, קנס ופיצוי לבעל העסק.

8. הסנגור סמך את ידיו על המלצות שירות המבחן. הסנגור התייחס לנסיבות המקרה וטען כי אין המדובר בנסיבות חומרה מן הרף הגבוה, שכן לעבירה לא קדם תכנון, ביצועה לא הצריך כלים מיוחדים או שותפים לעבירה, אלא שהנאשם נכנס לבית העסק שדלתו הייתה פתוחה ונטל את הרכוש. בטיעונו לעונש הדגיש הסנגור את כבדת הדרך שעבר הנאשם: הסנגור ציין כי המדובר בתיק שמתנהל מחודש מאי 2014, הנאשם היה עצור, לאחר מכן התקבל לאשפוזית במעצר בית מלא ובהדרגה הוחלו הקלות בתנאי המעצר עד ששוחרר בתנאים מגבילים. למעשה, לטענת הסנגור, במשך שנה וחצי הנאשם היה תחת פיקוחו של שירות המבחן ותחת תנאים מגבילים, ובסוף כל התהליך אם יוטל עליו מאסר בפועל הרי שיצא שכרו בהפסדו, שכן הוא יכול היה כבר להספיק ולרצות עונש מאסר אילו לא צעד בהליך השיקומי. הסנגור הדגיש כי הנאשם לעד יהיה מכור לסמים, וכי התמודדותו ומאבקיו בהתמכרות ימשכו כל חייו, אך אין לגזור מכך שאין לאפשר לו הזדמנות נוספת ולהושיט לו יד לעזרה. הסנגור ציין את האמור בתסקיר לגבי מחויבותו של הנאשם לטיפול והיסודות הבריאים לתפקוד, ציין את השינוי החיובי שחל בנאשם, את העובדה שהנאשם עובד, חזר להיות בקשר עם אשתו וילדיו ושומר על ניקיון מסמים. לטענת הסנגור, הטלת צו מבחן תאפשר לבית המשפט לפקח על הנאשם, וההליך הטיפולי שהנאשם יעבור יהווה למעשה את ה"תשלום" של הנאשם על מעשיו. על כן, מבקש הסנגור לתת עדיפות לשיקולי השיקום בעניינו של הנאשם, להאריך את המאסר המותנה העומד לחובתו ולהטיל עליו צו מבחן.

9. בדברו לפני ציין הנאשם שהוא עובד לראשונה בחייו במקום עבודה מסודר, שהוא נאבק יום יום בהתמכרותו לסמים, שהוא בקשר טוב עם אשתו לשעבר וילדיו ותומך בהם כלכלית. הנאשם ציין שהוא מודע לתנאים שיוטלו עליו ומעוניין בהם, שהוא רוצה לשקם את חייו, ושהוא מבקש מבית המשפט שיעזור לו.

מתחם העונש ההולם

10. כידוע, מלאכת גזירת הדין נעשית, בדרך כלל, בשני שלבים עיקריים: קביעת מתחם עונש הולם ולאחר מכן גזירת העונש בגדרי מתחם העונש (סעיף 40ג' לחוק העונשין), כשבתוך כך יש לבחון האם קיימים שיקולים אשר מצדיקים סטייה מן המתחם. לעניין בחינת שלבי גזירת העונש לאור תיקון 113 לחוק העונשין ראו: ע"פ 1127/13 גברזג'י נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 15.1.2014); ע"פ 2337/13 קואסמה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 16.9.2013); ע"פ 1903/13 עיאשה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 14.7.2013); ע"פ 1323/13 חסן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 5.6.2013); ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 5.8.2013). קביעת מתחם העונש ההולם למעשה העבירה שביצע הנאשם נעשית בהתאם לעיקרון המנחה בענישה, שהוא קיומו של יחס הולם בין חומרת

מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. לשם קביעת מתחם העונש ההולם, בהתאם לעיקרון ההלימה, יש להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת, ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

11. סימן א'1 לפרק ו' לחוק העונשין, מונה שתי אפשרויות בהן ניתן לסטות ממתחם העונש שנקבע. סעיף 40ד' לחוק קובע כי בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם במקרה ומצא כי הנאשם השתקם או שיש סיכוי של ממש שישתקם. סעיף 40ה' לחוק קובע אפשרות להטיל עונש החמור מהרף העליון של המתחם, במקרה של נאשם שיש חשש ממשי שיחזור ויבצע עבירות והחמרה בעונשו והרחקתו מהציבור נדרשת כדי להגן על שלום הציבור (קביעה כזו מחייבת קיומו של עבר פלילי משמעותי או הצגת חוות דעת מקצועית).

12. אין צורך להכביר מילים לגבי הערך המוגן שנפגע בעבירות ההתפרצות והגניבה. לצד גרימת נזק הרכוש לקורבן העבירה, גורמים מעשים אלה עוגמת נפש רבה לקורבנות, פוגעים בתחושת הביטחון ואף מביאים בעקיפין גם לנזק כלכלי לציבור כולו, הנובע מצורך באמצעי מיגון וביטוח. בנוסף, בעבירת ההתפרצות קיימת מסוכנות אינהרנטית, נוכח האפשרות להתפתחות אלימה של האירוע, אף אם מבצע העבירה כלל לא התכוון לכך מלכתחילה. עבירת ההתפרצות לעסק נתפשת עקרונית כפחותה בחומרתה מעבירת ההתפרצות לבית מגורים. ניתן ללמוד זאת מהשוואת העונשים הקבועים בצדן של כל אחת מהעבירות בחוק העונשין: בעוד שדינה של התפרצות לבנין מגורים לשם גניבה לפי סעיף 406(ב) הוא עד 7 שנות מאסר, ללא קשר האם בפועל ארעה גניבה אם לאו, הרי שדינה של התפרצות לשם גניבה, לבית עסק, ללא ביצוע גניבה, לפי סעיף 407(א) הוא עד 5 שנות מאסר.

13. עיון בפסיקה מלמד כי מנעד הענישה בעבירות של התפרצות לעסק וגניבה, נע בין עונש של מאסר מותנה לבין 24 חודשי מאסר בפועל, הכול בהתאם לנסיבות המקרה, כאשר כל מקרה לגופו ואין נסיבותיו של מקרה אחד דומות למשנהו. ראו למשל: עפ"ג (מחוזי מרכז) 45586-02-14 **טרנוב נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 13.5.2014). התפרצות למשרדי חברה, הוטלו 18 חודשי מאסר בפועל כולל הפעלת מאסר מותנה; ת"פ (שלום כ"ס) 2640-10-12 **מדינת ישראל נ' כהן** (פורסם בנבו, 19.6.2013). פריצה לסוכנות דואר, על נאשם 1 הוטלו 15 חודשי מאסר בפועל ומאסר מותנה, ואילו על נאשם 2, צעיר, שהיו בעניינו שיקולי שיקום משמעותיים הוטלו 5 חודשי מאסר בעבודות שירות ומאסר מותנה; ת"פ (שלום ב"ש) 20782-08-12 **מדינת ישראל נ' תורג'מן** (פורסם בנבו, 8.7.2013). התפרצות למכולת, הוטלו 4 חודשי מאסר בעבודות שירות ומאסר מותנה. כמו כן אפנה לגזרי הדין אליהם הפנתה המאשימה (הרלוונטיים לעבירה של התפרצות שאינה למקום מגורים): עפ"ג (מחוזי ים) 54218-01-14 **עמיהוד נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 11.3.2014). התפרצות לבית ספר בצוותא, הוטלו 6 חודשי מאסר בפועל; ת"פ (שלום ת"א) 2086/08 **מדינת ישראל נ' צרנואוס** (פורסם בנבו, 4.7.2013). התפרצות לגן ילדים, הוטלו מאסרים על תנאי וצו מבחן למשך שנה.

14. בבחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות לפי סעיף 40ט' לחוק העונשין, יש ליתן את הדעת לשיקולים הבאים: ראשית, לכך שלא נטען כי לביצוע העבירות קדם תכנון מוקדם או הצטיידות בכלים מיוחדים לצורך ביצוע הפריצה. שנית, לעובדה שההתפרצות נעשתה באור יום- אם כי נסיבה זו יכולה גם לשמש לחומרה לאור הגברת הסבירות כי במקום ימצא מישהו, והפוטנציאל לנקיטה באלימות על ידי

הנאשם - וזאת בבחינת הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה. שלישית, לנזק שנגרם בפועל מביצוע העבירות - גניבת טלוויזיה בשווי של כ-3,000 ₪ (כטענת הסנגור), שלא הושבה לבעלים. רביעית, לסיבות אשר הובילו את הנאשם לבצע את העבירות. כנטען על ידי הסנגור, העבירות בוצעו על רקע שימוש הנאשם בסמים.

15. לאור המבואר לעיל, ובהתחשב בנסיבות המקרה, אני קובע כי מתחם העונש ההולם נע בין 4 ל-10 חודשי מאסר בפועל, וכן מאסר על תנאי ורכיבי ענישה כספיים.

16. בהינתן קצוות המתחם, הטלת עונש בתוך המתחם, ולו בקצהו התחתון, תביא להפעלתו של המאסר המותנה בן 12 החודשים התלוי ועומד נגד הנאשם. נזכיר את המגבלות הקבועות בחוק העונשין: הראשונה, הקבועה בסעיף 56 לחוק העונשין, שלפיה אין להאריך את התנאי כשמוטל עונש מאסר על הנאשם בגין העבירה הנוספת; השנייה: המגבלה הקבועה בסעיף 54 לחוק העונשין שלפיה **"הטיל בית המשפט עונש מאסר בשל עבירה נוספת, לא יורה שעונש זה יהיה כולו על תנאי"**. המסקנה העולה משילובן של שתי ההוראות היא שלא ניתן להסתפק בהטלת מאסר, אף לא מאסר על-תנאי, ומצד שני להורות על הארכת המאסר על תנאי התלוי ועומד. ראו: רע"פ 4236/13 חיים בן חיון נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 3.11.2013).

סטייה ממתחם העונש ההולם מטעמים של שיקום והארכת המאסר על תנאי

17. מאחר שלנאשם מאסר מותנה, כיוון הסנגור את עיקר חיצו לנזק ההליך השיקומי ועתר לסטות ממתחם הענישה משיקולים של שיקום. ברור כי על רקע קיומו של המאסר המותנה בן 12 החודשים, גזירת דינו של הנאשם ללא סטייה ממתחם העונש ההולם משמעותה תקופה ארוכה מאחורי סורג ובריח. לכך למעשה מכוונת המאשימה בעתירתה העונשית.

18. עקרון ההלימה שבבסיס תיקון 113 לחוק העונשין שם את הדגש על תכלית הגמול שבענישה. אין המשמעות שהתיקון האמור נועד לגרוע מעקרון האינדיבידואליות שבענישה. המחוקק הותיר את הפתח, במקרים החריגים, לסטות מעקרון ההלימה מטעמים של שיקום, שכן מעבר לאינטרס הציבורי שבגמול קיים גם אינטרס ציבורי בעצם החזרתם של העבריינים למוטב.

19. התשובה לשאלה איזה עברייני יכנס בגדרי ההליך השיקומי, תוך סטייה מעקרונות ההלימה, נמצאת בסעיף 40ד' לחוק העונשין. סעיף 40ד(א) לחוק העונשין מונה שתי חלופות בהן חריגה ממתחם העונש אפשרית: האחת, אם מצא בית המשפט כי הנאשם השתקם או **"אם יש סיכוי של ממש שישתקם"**, דהיינו מצב בו בעת מתן גזר הדין סיים הנאשם הליך של שיקום; השנייה, כאשר הליך השיקום טרם החל או שנמצא באיבו ובית המשפט נדרש להכריע לגבי סיכוי ולחזות את התוחלת שלו. אחד הכלים החשובים לבחינת הפרמטרים הרלוונטיים להערכת סיכויי השיקום הוא תסקיר שירות המבחן, אם כי הוא אינו מחייב את בית המשפט, ולבית המשפט שמור שיקול הדעת אימתי לבכר שיקולי שיקום.

20. אשר להארכת התנאי, סעיף 56(א) לחוק העונשין קובע כי: **"בית המשפט שהרשיע נאשם בשל עבירה נוספת ולא הטיל עליו בשל אותה עבירה עונש מאסר רשאי, על אף האמור בסעיף 55**

ובמקום לצוות על הפעלת המאסר על תנאי, לצוות, מטעמים שיירשמו, על הארכת תקופת התנאי, או חידושה, לתקופה נוספת שלא תעלה על שנתיים, אם שוכנע בית המשפט שבנסיבות הענין לא יהיה צודק להפעיל את המאסר על תנאי". סעיף זה קובע כי ניתן להורות על הארכת תקופת התנאי אם שוכנע בית המשפט שאין זה צודק להפעילו. עשה כן בית המשפט, עליו לפרט את טעמיו לכך.

21. הפעלתו של מאסר על תנאי היא הכלל והארכתו תיעשה במקרים חריגים. בע"פ 4517/04 מסארוה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 10.3.2005), בסעיף 6 לפסק הדין צוין כי: "הכלל שנקבע בסעיף 56 לחוק העונשין, הוא כי ביצוע עבירת התנאי מפעיל את המאסר המותנה, ויהא זה במקרים חריגים בלבד, ורק מטעמים שיירשמו, שבית המשפט יהיה רשאי להורות על הארכת תקופת התנאי, אם שוכנע כי בנסיבות העניין לא יהא זה צודק להפעילו. אמנם, ככל שהפעלת התנאי היא אוטומטית, כך גדל כוחו המרתיע של המאסר המותנה (א' אנקר מאסר על תנאי (תשמ"א), 47), אולם חרף זאת ניתן שיקול הדעת לבית המשפט שלא להפעילו, כדי לאפשר לו, מקום שהצדק מחייב זאת, להעניק לנאשם הזדמנות נוספת ואחרונה לחזור לדרך הישר, וגם בחרג זה גלום עיקרון ההרתעה". ראו בנוסף: ע"פ 11092/07 פלונית נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 2.6.2011).

22. נראה כי השיקולים שיש לשקול לענין הסטייה מהמתחם כאמור בסעיף 40' לחוק העונשין אינם חופפים במלואם את השיקולים שיש לשקול לענין הארכת מאסר על תנאי. בעוד שבסטייה מהמתחם הדגש הוא על שיקולי שיקום, בענין הארכת המאסר המותנה השיקולים הם רחבים יותר. ברור כי יכולה להיות חפיפה בין השיקולים לצורך הסטייה ממתחם העונש לבין הטעמים המצדיקים הארכת מאסר על תנאי, שכן מטבעם של שיקולי שיקום הם מהולים בשיקולי צדק. כאמור, על פי סעיף 56(א) לחוק העונשין הארכת מאסר תעשה כשאינ זה צודק להפעילו.

23. ניתן לומר כי שיקולי השיקום הם חלק (משמעותי) מהשיקולים הנשקלים לענין הארכת המאסר המותנה, אולם בנוסף לשיקולים אלה, נשקלים שיקולים נוספים, הנוגעים לנסיבותיו של הנאשם - שיקולים שעל פניו לא נשקלים במסגרת הדיון בסטייה מהמתחם.

24. שירות המבחן הגיש שני תסקירים בעניינו של הנאשם: התסקיר הראשון מפרט את תחילתו של ההליך הטיפולי בו השתלב הנאשם, והתסקיר השני, המשלים, מביא למעשה את מסקנותיו של שירות המבחן לגבי משמעות ההליך הטיפולי שעבר הנאשם, והמלצותיו לגבי העונש שיוטל על הנאשם.

25. מן התסקיר הראשון עולה כי הנאשם הופנה בחודש ספטמבר 2014 ליחידה לטיפול בהתמכרויות, לאחר שסיים הליך גמילה באשפוזית. ממידע שהתקבל מעו"ס שטיפלה בנאשם ביחידה עולה כי הנאשם נמצא בשלבים הראשוניים של ההליך הטיפולי, מגיע למפגשים פרטניים ובקבוצות, משתף בתכנים אישיים ונותן בדיקות שתן נקיות. שירות המבחן העריך כי קיימת חשיבות להמשך התהליך הטיפולי שיקומי שעובר הנאשם, וביקש לדחות את מועד מתן גזר הדין בארבעה חודשים, כדי לבחון השתלבות הנאשם בהליך הטיפולי ביחידה לטיפול בהתמכרויות. עוד צוין באותו תסקיר, כי הנאשם החל להשתמש בסמים בגיל צעיר, ניסה במהלך השנים לנהל אורח חיים נורמטיבי ונגמל לתקופה ארוכה מסמים, אך בעקבות משבר זוגי שב להשתמש בסמים, הפסיק לעבוד ושב לבצע עבירות כדי לממן את הסמים. שירות המבחן התרשם כי אמנם

לאורך השנים הנאשם נגרר אחר גורמים חברתיים שליליים והתקשה לתפקד באופן נורמטיבי, אך "קיימים גם יסודות בריאים לתפקוד ולהתמודדות, הבאים לידי ביטוי באופן בו הצליח לשמור על ניקיון מסמים תקופה ארוכה". כן ציין שירות המבחן כי קשיים רגשיים ולחצים קיומיים הניעו את הנאשם לשוב ולבצע עבירות, אך כיום הנאשם עושה מאמצים לתפקד כמיטב יכולתו, מבטא צורך ונזקקות להמשך קשר שיקומי טיפולי, ונמצא במצוקה רגשית לנוכח האפשרות כי ירצה מאסר בין כותלי הכלא.

26. עוד עולה מתסקירי שירות המבחן כי הנאשם מקפיד להגיע לטיפול, משתף פעולה, כי בדיקות השתן שנערכו לו נמצאו נקיות, וכי הוחלט על המשך טיפול בו ביחידה ושילובו בקבוצת רכיבה למכורים נקיים. ההתרשמות היא כי הנאשם נמצא בעיצומו של הליך טיפולי משמעותי לו הוא מחויב, וכי הוא לוקח אחריות לגבי שינוי דפוסי התנהגות מכשילים בחייו, ועושה מאמצים לתפקד באופן מאוזן יותר. שירות המבחן המליץ לפיכך על הארכת עונש המאסר המותנה התלוי ועומד נגד הנאשם, ועל הטלת צו מבחן למשך 18 חודשים במהלכם ימשיך את הטיפול במסגרת היחידה לטיפול בהתמכרויות.

27. למקרא התסקירים בהם מוזכרים ניסיונות העבר הכושלים בהליכי הגמילה מסמים, עולה השאלה מה שונה הפעם הזאת מן הפעמים הקודמות, ומדוע מוצדק לתת לנאשם כעת הזדמנות נוספת אחרי שכבר ניתנו לו בעבר הזדמנויות לשיקום?

28. ובכן, אני סבור כי התשובה לשאלה זאת תימצא במבט רחב יותר, הצופה פני עתיד ולא מתמקד בעבר. אמנם, בבחינת שיקולי שיקום בעניינו של נאשם נדרשים אנו לבחינת מידת רצינותו ואחריותו של הנאשם, ובוחנים האם כוונותיו הן אכן לחזור אל המוטב, כך שניסיונות העבר הכושלים יכולים ללמדנו במידה מסוימת על סיכויי השיקום הנוכחיים. ואולם, אין לומר כי כל אימת שניתנה הזדמנות לשיקום בעבר והיא לא צלחה, או שצלחה לתקופת זמן מוגבלת - נחסמת בעבור אותו הנאשם הדרך לשיקום חיו בעתיד. יש לזכור כי מטרתו של סעיף 40ד' לחוק העונשין היא לאפשר סטייה מעקרונות ההלימה על מנת לאפשר לנאשמים לחזור אל חיק החברה - ובכך יוצא הציבור כולו נשכר. הדבר נכון ביתר שאת בענייננו, לאור העובדה שהנאשם כבר נקי מסמים - מה שמחזק ומוסיף שיקולים בעד ההליך השיקומי. בהקשר זה אציין כי אין לקבל את טיעונו של בא כוח המאשימה לפיו הליך הגמילה מסמים הסתיים ולכן שליחתו של הנאשם לכותלי הכלא לא תביא לכישלון ההליך הטיפולי. הליך השיקום אינו מתמצה בחדילה מצריכת סמים, אלא בהשתלבות בחברה ובחיים ובסיגול דפוסי התנהגות נורמטיביים והתחסנות חברתית ורגשית שתביא ליצירת מחסום בלתי עביר בין חיי התלות בסמים לבין חיים נורמטיביים. לפיכך, שליחת הנאשם למאסר בין כותלי הכלא תוביל לפגיעה בהליכי השיקום במובנם הרחב.

29. פרק הזמן הרב בו מצוי הנאשם בהליך הטיפול, משך כשנה וחצי - יש בו כדי ללמד על מחויבותו של הנאשם להליך. יש לזכור כי בנסיבות מקרה זה, העדפת האפיק השיקומי משמעותה, בסופו של יום, הארכת המאסר על תנאי (בן 12 החודשים). ברי כי אי עמידה בתנאי המבחן מעמידה את הנאשם בפני סיכון של הטלת עונש, אשר תביא להפעלתו של המאסר על תנאי. גם אם שירות המבחן הוטעה לסבור כי פני הנאשם לשינוי משמעותי בחייו, כשאין כך הוא הדבר, ולאחר צאתו מאולם בית המשפט, יסתבר כי כוונותיו אחרות, המשמעות היא אחת: חזרת הנאשם לבית המשפט ועמידה בפני סיכון מוחשי וממשי של הטלת מאסר בפועל. ניתן לומר כי האינטרס הציבורי הטמון בשיקולי הענישה האחרים שאינם שיקולי שיקום, נדחה לפי שעה, עד שהנאשם יוכיח את כנות כוונותיו. היה וכוונותיו אינן רציניות ורצונו לשינוי-שיקום אינה אלא

מהשפה והחוצה, יחזור האינטרס הציבורי במלאו תוקפו וידרוש את מיצויו. יפים לענייננו הדברים שנאמרו בת"פ (מחוזי חיפה) 11016-11-12 **מדינת ישראל נ' מודזגברישוילי** (פורסם בנבו, 12.6.2013), על ידי כב' השופט שפירא:

"חוק העונשין מאפשר שימוש גם באמצעי ענישה מגוונים שיש בהם כדי להרתיע ולשדר מסר מתאים לנאשם ולחברה... פקודת המבחן תוקנה, באופן שבו ניתן להעמיד נאשם בפיקוח של שירות המבחן לתקופה ממושכת. כאשר לא נגזר על הנאשם עונש של מאסר בפועל, אין גם מניעה להחזיר את עניינו לדיון בבית משפט, אם במהלך תקופת הפיקוח הוא כושל, לא מתמיד בטיפול או מבצע עבירה נוספת. מכאן, שביחד עם הסמכות לחרוג ממתחם הענישה, יצר המחוקק אמצעי לעשות שימוש בהליך הפלילי כמנוף להליך טיפולי, כאשר הנאשם מצוי בסד של פיקוח ארוך-טווח. אם מועד הוא ומפר את האמון שניתן בו, כי אז חוזר עניינו לבית המשפט, וניתן לגזור עליו עונש המבטא את חומרת מעשיו. אם מתמיד הוא בטיפול ומשנה דרכיו, כי אז הרוויח הנאשם והרוויחה גם החברה".

30. שיקולי השיקום שהובאו לעיל לעניין סטייה ממתחם העונש תקפים גם לשאלת ההצדקה להארכת המאסר על תנאי. עם זאת, בבחינת שאלת ההצדקה להארכת המאסר על תנאי יש לשקול בנוסף גם נסיבות הקשורות בנאשם. לא אכחד, עברו הפלילי של הנאשם כולל לא מעט הרשעות, הטלת מאסרים מותנים וריצוי עונשי מאסר בפועל, עם זאת, מטבע הדברים קיומו של תנאי, שיש צורך לשקול את הארכתו, מעיד כי עסקינן במי שעברו אינו נקי והוא ביצע עבירה נוספת בתוך תקופת התנאי. נסיבות חיו של הנאשם אינן פשוטות ועולה מהן כי מגיל צעיר החל להשתמש בסמים וחבר לעולם הפשע, אך ניסה שוב ושוב לחזור למסגרת חיים נורמטיבית ותעיד על כך התקופה בה נישא, הביא ילדים לעולם ועבד. למרבה הצער, שב הנאשם לסורו וחזר להשתמש בסמים ולעבור עבירות, אך מבקש הוא כעת כי תינתן לו הזדמנות נוספת (ואולי אחרונה) לחזור אל המוטב. כולי תקווה כי הנאשם ישכיל לנצל הזדמנות זאת ויעשה ככל אשר לאל ידו כדי לקיים אורח חיים נורמטיבי.

גזר הדין

31. לאור האמור לעיל, בשים לב למתחם העונש שקבעתי ושיקולים הקשורים לגזירת העונש ולשיקומו של הנאשם, אני מחליט לבכר את האפיק השיקומי ולהטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. אני מחייב את הנאשם לפצות את בעל העסק בסכום של 4,000 ₪. הפיצוי ישולם לא יאוחר מיום 1.2.2016, על ידי הפקדתו בקופת בית המשפט.

בא כוח המאשימה ימציא למזכירות בית המשפט תוך 7 ימים את פרטי בעל העסק אליו יש להעביר את הפיצוי.

ב. קנס בסך של 1,500 ₪. הקנס ישולם ב- 5 תשלומים חודשיים רצופים ושווים, וזאת החל מיום 1.12.2015 ובכל 1 לחודש שלאחריו. אי עמידה באחד מתשלומי

הקנס תעמיד את יתרת הקנס לפירעון מידי.

ג. הנני מורה על הארכת תקופת התנאי של המאסר המותנה שהוטל על הנאשם במסגרת ת.פ. 26660-05-11 בבית משפט השלום בעכו ביום 29.2.2012 בשנתיים נוספות, אשר תחלנה מהיום.

ד. הנני מחייב את הנאשם לעמוד בפיקוח קצין מבחן למשך 18 חודשים החל מהיום בהתאם לתכנית ולתנאים כמפורט בתסקיר שירות המבחן מיום 2.9.2015.

בית-המשפט הסביר לנאשם בלשון פשוטה המובנת לו את משמעות צו-המבחן והזהירו, שאם לא ימלא אחרי הצו מכל בחינה שהיא או יעבור עבירה נוספת, יהיה צפוי לעונש נוסף על העבירות בהן הורשע בתיק זה. מיום 16.2.2010

תיקון מס' 104

ס"ח תש"ע מס' 2229 מיום 16.2.2010 עמ' 384 (ה"ח 463)

ביטול סעיף 73

הנוסח הקודם:

התחייבות אחרים להימנע מעבירה

73. חשש בית המשפט להפרת השלום מצד נאשם שלא הורשע או מצד מתלונן שטען או העיד במשפט, רשאי בית המשפט לצוות שאותו נאשם או מתלונן יתן התחייבות להימנע מעבירה שיש בה אלימות תוך תקופה שיקבע בית המשפט ושלא תעלה על שנה אחת; ההתחייבות תהיה בסכום שקבע בית המשפט, ובלבד שלא תעלה על סכום הקנס שמותר להטיל בשל העבירה שממנה מתחייבים להימנע.

המזכירות תשלח העתק מגזר הדין לשירות המבחן.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ט"ו חשוון תשע"ו, 28 אוקטובר 2015, במעמד הנוכחים: ב"כ המאשימה עו"ד סאלח, ב"כ הנאשם עו"ד צברי והנאשם.